



Uitgave van de Stichting De Gildetrom als voortzetting van het tijdschrift „De Gildetrom” voorheen uitgegeven door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot.”

Tweede Europees Koningschieten Nijmegen



Op foto van links naar rechts:

De voorzitter van het Organisatiecomité Nijmegen Gildestad 1977 J. H. Hendriks, naast hem Z.K.H. de Prins der Nederlanden die spannend het Koningschieten gade slaat, met rozet J. v. d. Borne voorzitter van de jury die per microfoon een toelichting geeft, Dr. Th. Reintges uit Duitsland en geheel rechts de nieuwe voorzitter van de Europese Werkgemeenschap de Limburger L. Jans.

Bij het ter perse gaan van dit nummer bereikte ons het droevige bericht, dat de heer M. Janssen op zondag 3 juli i.l., tijdens het Oud Limburgs Schuttersfeest te Niel bij As, plotseling is overleden.

AGENDA 1977

- 31 juli Vrij gildefeest bij Sint Antonius Abt Aijen (L.).
- 31 juli Schietwedstrijden bij Sint Joris Diessen bij gelegenheid van 525-jarig bestaan.
- 21 aug. Liefdadigheidsfeest bij Sint Lambertus Vessem.
- 28 aug. Eerste Kringdag van Baronie en Markizaat te Hoogerheide.
- 4 sept. Vrij gildefeest bij Sint Catharina Woensel - Eindhoven.
- 4 sept. Rubensfeesten Antwerpen.
- 25 sept. Bundes Koningschieten Paderborn (D.).
- 15 dec. 1976 - 15 jan. 1977. Grote gildetentoonstelling te Eindhoven in Philips Ontspanningscentrum.

VAN DE REDACTIE:

Alle copie voor het volgend nummer dient voor 1 september bij een van de correspondenten bezorgd te zijn.

VRAGENRUBRIEK:

De redactie verklaart zich gaarne bereid eventuele vragen van de lezers over alles, wat het gildewezen betreft, te beantwoorden.

Tweede Europees Koningschieten

Op 3, 4 en 5 juni j.l. werd in Nijmegen op grootse wijze het Tweede Europees Koningschieten gevierd. Dit feest werd voortreffelijk

georganiseerd door de Federatie van Gelderse Schuttersgilden Sint Hubertus, die tevens haar 30e verjaardag vierde.

Vrijdag 3 juni zette het feest in met een herdenkingsdienst in de Stevenskerk te Nijmegen, waarna een drukke receptie volgde. Tijdens deze receptie werd bekend gemaakt dat de penningmeester van de Gelderse Federatie die tevens secretaris is van het feest-comité, de heer J. A. Sluiter, door Z.H. de Paus benoemd was tot Ridder in de Orde van Sint Silvester. Van deze plaats feliciteren wij deze harde werker van harte.

Zaterdag 4 juni werd een grootse ontvangst bereid aan de Koningsparen door het Gemeentebestuur van Nijmegen. Hierna volgde een goed georganiseerde historische schutters-maaltijd waaraan honderden gildebroeders en zusters deelnamen. De os aan het spit liet zich goed smaken. Deze dag werd besloten met een taptoe en Koningsbal.

Het hoogtepunt was zondag zeker de Pontificale Hooamis op het Valkhof, opgedragen door de Bisschop van 's-Hertogenbosch, Mgr. J. W. M. Bluysen, met assistentie van Dr. Th. Reintges uit Keulen en Pastoor Bergsma. Jammer dat de weergoden ons wat in de steek lieten. Gelukkig kon in de namiddag, onder iets betere weersomstandigheden, de grandioze optocht worden gehouden waaraan een 100-tal gilden van diverse landen deelnamen.

In de namiddag tijdens het Europees koningschieten arriveerde Z.K.H. de Prins der Nederlanden, die met aandacht de wedstrijd volgde. De Gelderse Federatie kan met trots terugzien op een geslaagd feest dat goed georganiseerd was.

Bij de prijsuitreiking werd bekend gemaakt dat de prijs van de Provincie Gelderland, een wisselschild, werd toegekend aan de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden voor die organisatie die buiten het organiserend comité het grootste aantal gilden had ingezet voor dit feest. Vervolgens werd de nieuwe (tweede) Europese Schutterskoning gekroond. Het was de Belg J. M. Janssens uit Kleine Brogel, lid van het Gilde Sint Sebastiaan aldaar. Van de wedstrijden vielen acht prijzen in Brabant.

„DE GILDETROM,” driemaandelijkse tijdschrift, uitgave van de Stichting „De Gildetrom,” in welke Stichting samenwerken de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden met haar Kringen: Het Kwartier van Oirschot, Peelland, Kempenland, Maasland en Het Land van Cuijk.

Hoofredacteur: Drs. W. H. Th. Knippenberg, Socrateslaan 115, 's-Hertogenbosch, tel. 073 - 133993.

Redacteuren: voor de Noordbr. Federatie: Math. E. M. v. d. Voort, Valklaan 6, Eindhoven, tel. 040-438521
voor Het Kwartier van Oirschot: J. A. Abrahams, Vrijthof 9, Hilvarenbeek, tel. 04255-2431
voor Peelland: Alph. M. G. Niessen, Veestraat 43, Helmond, tel. 04920-24863
voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, Loon op Zand, tel. 04166-1516
voor Kempenland: Ir. H. H. Voetman, Baljuwstraat 2, Geldrop, tel. 040-863725
voor Het Land van Cuijk:

Administratie: H. A. J. v. Erve, Rootven 60, Moergestel, tel. 04243 - 1306.

Betalingen: Rabobank te Moergestel, rekeningno. 13.45.08.874, t.g.v. Stichting De Gildetrom, (Girorekening van deze bank: 1071810).

Particuliere abonnementen: f 7,50 per jaar, franco huis.

Bronvermelding: Artikelen en berichten uit dit tijdschrift mogen worden overgenomen mits „De Gildetrom” wordt vermeld, tenzij bij het artikel of bericht uitdrukkelijk anders is aangegeven.

Het Sint-Huberstusgilde uit Drunen behaalde een derde prijs in de categorie geweer 12 meter (korps). Sint-Willibrordus uit Heeswijk werd eerste bij het groepsvendelen en Sint-Sebastianus uit Hoogeloon behaalde op hetzelfde onderdeel de tweede prijs. Het Sint-Jorisgilde uit Gemert bleek de beste te zijn bij het indivi-

dueel vendelen junioren, terwijl het gelijknamige gilde uit Deurne de tweede plaats verwerf. Het H. Bloedgilde uit Boxmeer wist een tweede plaats te veroveren bij het onderdeel gildetamboers en Sint-Theobaldus uit Overloon werd derde van de drumbands. Het gilde uit Heeswijk werd derde van het gildetamboers.

Dankbetuiging

Het doet mij bijzonder veel genoegen dat de redactie van „De Gildetrom” mij in de gelegenheid stelt langs deze weg dank te brengen aan de Brabantse Schuttersgilden, en hun overheden die de moeite hebben willen nemen in „Nijmegen Gildestad” aanwezig te zijn, het Bestuur van de Federatie van Gelderse Schuttersgilden geluk te wensen met ons dertig-jarig bestaan, deel te nemen aan de wedstrijden dan wel op enige andere wijze bij te dragen aan het welslagen van het Tweede Europees Koningschieten. Wij hebben het voorrecht mogen meemaken te kunnen constateren dat de Brabantse Gilden pal achter ons staan: niet alleen met woorden, maar wat veel belangrijker is:

DAADWERKELIJK!

Het doet mij genoegen U te kunnen mededelen dat, naar aanleiding van het welslagen van deze manifestatie initiatieven zijn genomen ten einde op korte termijn te komen tot een intensieve organisatorische samenwerking tussen de Brabantse en Gelderse Schuttersgilden. Wij spreken de hoop uit dat het niet bij initiatieven blijft, maar dat in het belang van de toekomst van ons Gildewezen „Brabant” en „Gelderland” voortaan samen zullen weten op te trekken. In Broederschap, in gezamenlijke Trouw en Dienstbaarheid. Zouden we daarin met elkaar slagen (en God moge verhoeden dat het niet lukt), dan heeft „Nijmegen Gildestad” wezenlijk zin gehad doordat inzicht groeide waar dat ontbrak, Broederschap is gebleken waar die onbewust aanwezig was, onderling begrip een feit werd!

Jhr R. Vegelin van Claerbergen
Voorzitter Federatie van Gelderse
Schuttersgilden „St. Hubertus”

Tweede Europees Koningschieten Nijmegen



Tweede Europese Koning de heer Mathieu Janssens uit Grote Brogel (België) in gezelschap van Z.K.H. Prins Bernhard die de geluksvogel bekijkt; op de achtergrond ziet Jhr. R. Vegelin van Claerbergen toe en geheel rechts de heer J. Hendriks, voorzitter van het Organisatie-comité Nijmegen.

(foto: Gerrits en Zn. Huissen)

Mede namens en op uitdrukkelijk verzoek van Mevrouw M. Th. Smits van Oyen-van Rijckevorsel en haar kinderen, willen wij alle gildebroeders, die op enigerlei wijze blij hebben gegeven van hun medeleven bij het overlijden van burgemeester Jhr. Mr. Johannes Jacobus Smits van Oyen, tevens voorzitter van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, hartelijk danken.

Speciaal uw kleurrijke bijdrage aan de uitvaart en begrafenis, heeft diepe indruk achtergelaten.

Door het overweldigend medeleven van het gildewezen weet de familie zich gesterkt in het dragen van dit voor hen zo zware verlies.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN NUENEN c.a.,
De secretaris, De burgemeester,
W. G. Janssen. J. H. Bisschops, l.b.

In memoriam



C. A. B. A. M. Schade

In de morgen van 23 mei 1977 is te 's-Hertogenbosch, waar hij sedert enige maanden werd

verpleegd, overleden de Heer Carel Schade, in leven opperdeken van het Gilde Sint Sebastiaan en Barbara te Moergestel, in de leeftijd van 67 jaar.

Met de Heer Schade is het gildewezen de persoon ontvallen, die in het najaar van 1954 het initiatief nam tot de uitgave van ons periodiek voor gildebroeders „De Gildetrom,” dit voor eigen rekening en risico.

Hijzelf was het hoofd van de redactie, die gevoerd werd met enige gildevrienden.

In 1965 werd in overleg met hem het blad met alle lasten overgenomen door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot” onder dezelfde redactie, zulks om het blad voor de gildebroeders te kunnen behouden.

Dit bleef zo tot 1972 toen om redenen van financiële aard het blad werd ondergebracht in de daartoe in het leven geroepen „Stichting De Gildetrom” en het periodiek officieel het blad werd voor de gehele Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden.

Met deze gang van zaken kon de Heer Schade zich niet verenigen en trad met de gehele redactie af.

In hetzelfde jaar eindigde zijn lidmaatschap van het bestuur van „Het Kwartier van Oirschot,” waarin hij vanaf 1953 zitting had gehad.

Bij zijn overlijden mogen wij hem herdenken als de stichter van ons periodiek en hem dank brengen voor het werk gedurende vele jaren daaraan besteed. Ongetwijfeld is dit in het belang geweest van het Brabantse gildewezen, waarvoor hij ook andere activiteiten heeft ontwikkeld met élan en plezier, want „de guld” was hem lief.

Moge hij rusten in vrede.

Pinksteren - Dienstbaarheid in Gildegemeenschap

Pinksteren is voorbij, maar de pinkstergedachte blijft het hele jaar door, ons hele leven door, dat een leven is uit de Geest dat zich moet uiten in een gedreven worden tot een gemeenschap van dienstbaarheid.

Het is door de Geest dat we deel hebben aan de liefde en omgang met God en de evenmens. Die liefde en omgang kan niet alleen op zich zelf bestaan; zij is steeds op zoek naar DE ANDER. Zij is zo mooi te bewaren en toe te passen onder elkaar in de gildegedachte (of gildegeest) welke wij uitdragen in onze gildengemeenschappen die ons zo na aan het hart liggen.

Daarom laten we een stukje volgen uit „Bouwen aan de Nieuwe Aarde” van mei j.l. van Ed Arons: **Gemeenschap.** „Als we dan door de Geest ervaren dat we kinderen van God zijn, zullen we ook medegelovigen herkennen als broeders en zusters. Dit zien we duidelijk in het Pinksterverhaal. Allemaal verschillende talen, maar ALLEN VERSTAAN ZIJ ELKAAR. Zij verliezen zichzelf en vormen spoontan gemeenschappen waar niemand tekort komt (Hand. 2).

De Geest brengt ons samen als broeders en zusters, als kinderen van de ene Vader — de een protestant, de ander katholiek, oosters orthodox of lid van de pinkstergemeenschap — die Christus' leven op aarde voortzet. Als Zijn lichaam, waarin ieder in zijn eigenheid een plaats heeft: hand, voet, profeet, leraar, etc. (1 Kor. 12).

De mensen vullen elkaar aan, delen hun levens door gebed, de Schrift en hebben contact met elkaar in de gemeenschap.

Als de ene de hand is, de ander de voet, dan is het overduidelijk dat we niet ZONDER elkaar kunnen. De tijdgeest zet ons ertoe aan van niemand afhankelijk te zijn, onze eigen boontjes te doppen. Tegen deze trots komt het Christendom sterk in opstand: we mogen elkaar nodig hebben zonder schaamte.

We leren samen christen te zijn; niet als een klubje van mensen, die bij elkaar passen. Neen, onze basis is de Geest die ons samen brengt zonder menselijke voorkeur. Eerst leren we de ander accepteren, later waarderen om zijn anders zijn; geen maskers, niet op tenen trappen

en niet op tenen lopen.

Dienstbaarheid. We weten het: Liefde zoekt een ander; zij kan niet anders. De liefde geeft: zij kan niet anders

In Christus' leven dreef de liefde Hem voortdurend tot zijn inzet voor het welzijn van de ander. Zelfs de dood hield hem niet tegen.

Onze aandacht dient niet meer uit te gaan naar ons zelf (alleen) maar naar hen die Gods liefde het meest nodig hebben; de zwakken, de verschopten, dichtbij en veraf. In ons land zijn dat niet de economisch zwakken, maar vooral ook degenen die ondanks welvaart geestelijk en psychisch in de kou staan.

Het is de Scheppende Geest die de chaos verandert in het paradijs. Voortdurend zet hij er ons toe aan de chaos, het onrecht in deze wereld te veranderen, in de lijn te brengen met Gods liefde. Het gaat om mensen die lijden en om structuren die dat lijden veroorzaken; het gaat om grote projecten en om de enkeling; het gaat om de derde wereld en je eigen buurt. In dit alles is het de Geest die ons bemoedigt, de liefde die ons dringt. Tot ons wordt door God gezegd: „Zie ik maak alles nieuw.”

Moge deze geest uitstralen over de gilden en de gildebroeders, over de kringen, de federatie, de naties en over heel de wereld. Laten de mensen de Geest Gods uitdragen in vertrouwen, eerbaarheid, eerbied en respect voor elkaar om samen te bouwen aan hetgeen ons van hogere macht is gegeven.

Onze dierbare gilden dragen deze gedachten in zich en het is aan ons dit te bewerken ieder op zijn eigen manier binnen het aloude gildewezen waarin we met mensen moeten werken, die elkaar zo hard nodig hebben in onze huidige maatschappij.

Jan Toorians

Loonopzand, 1 juni 1977.

Archief Stichting „Outer en Heerd” Eindhoven

- 1928 20, 27 en 28 mei. Gildefeest te Tongelre (Eindhoven). Sint-Catharinagilde 450 jaar. Aantal deelnemende gilden en schutterijen 61.
- 1929 Folklore-schouw te Tilburg. De gilden werken mee; 20 juli — 5 augustus.
- 1933 3, 4 en 5 juni. Gilde- en Schuttersfeest te Gemert bij St. Joris.
1, 2 en 3 juli. Groot nationaal Schutters- en Gildefeest te Mill. Bond van Schutters uit het Land van Cuijk bestaat 25 jaar.
- 1935 8, 9 en 10 juni. Nationaal Gildefeest te Strijp (Eindhoven). Sint-Catharinagilde Strijp bestaat 350 jaar. Deelname: 35.
- 1937 15 augustus. Tweede Kring-Gildendag in Kempenland te Leende-Strijp. Deelname: 24 gilden.
(Fed. en Kringbestuur genoemd).
- 1939 24 en 25 juni. Internationaal gildefeest te Oirschot. St. Joris (Straten) bestaat 400 jaar. Deelname: 38.

- 1945 Kringgildefeest Peelland (Bondsgildefeest). 16 en 17 juni te Lierop bij O.L.V. van de Zeven Weën. (Alleen aangeschreven gilden worden genoemd).
- 1947 3, 4, 5 en 6 mei. Nationaal Gildefeest te Gassel. 500 jaar Gilde St. Jan. Deelname: 21.
- 1947 1 juni. Federatie-gildedag te Vierlingsbeek. 400 jaar St. Laurentius. Deelname: 39.
5de Kringdag van Kempenland te Mierlo op 18 mei bij St. Sebastiaan. Deelname: 28.
(vermelding Fed. en Kringbestuur).
- 1948 6 juni Kringdag Land van Cuijk te Holthees-Smakt. O.L.V.-gilde 600 jaar. Deelname: 22.
- 1949 28 en 29 mei Kringdag Kempenland te Hapert bij St. Joris. Deelname: 39.
1, 2, 3 en 5 mei Gildefeest te Beers; St. Antonius 500 jaar. Deelname: 26.
23, 24 en 25 juli Gildefeest te Loon op Zand. St. Ambrosius 165 jaar. Deelname: 34.
12 juni. Landjuweel te Vught. St. Catharina 475 jaar. Deelname: 73.
Gildefeest te Mierlo op 13, 14 en 15 augustus; St. Catharina 475 jaar. Deelname: 29.
Gildefeest te Rijsbergen op 10, 11 en 12 september; St. Bavo, 250 jaar heropgericht.
5 en 6 juni. Gildefeest te Teteringen. St. Ambrosius 230 jaar. Grote Gildefeesten der Noordbrabantse Fed. van Schuttersgilden. Deelname: 18.
- 1950 29 mei. 8ste Kringdag van Kempenland te Mierlo-Hout bij St. Anthonius Abt. Deelname: 22.
- 1950 30 juli. St. Martinus te Gennep; Gennep 1000 jaar. Deelname: 30.
18 en 19, 20 en 21 mei. Gildedag te Esch; 350 jaar St. Willebrord. Deelname: 17.
14 mei. Kringdag van Kempenland bij St. Joris Reusel; het gilde viert het 350-jarig bestaan. Deelname: 40.
22, 23 en 24 juli. Gildefeest te Valkenswaard; St. Nicolaas 350 jaar. Deelname: 25.
Landjuweel te Wageningen van de Gelderse Federatie.
18, 19, 20 en 21 juni. Gildefeest te Stiphout. Deelname 18.
- 1951 Kringdag gilden in het Land van Cuijk te Escharen bij het Sint-Antoniusgilde: 28—29 april en 5 mei.
12—14 mei. Gildefeest te Terheijden bij het Kloveniersgilde; St. Antonius 400 jaar. Deelname: 22.

Deze boekjes bevinden zich ten huize van de Heer Frans Royers beheerder van het Archief voor Outer en Heerd.

Moge het eens zo worden dat ook deze boekjes en ook de Gildenboeken terecht komen in het Federatiearchief te Helmond.

A. M. G. Niessen beheerder Federatiearchief.

Het oude vaandel van het Sint-Leonardusgilde uit Beek en Donk zou in 1895 berust hebben op het kasteel te Beek. Zijn daar nog gegevens van bekend? Waar is dat nu?

Mededelingen over het Documentair Federatie-Archief

Door bemiddeling van de heer van de Mortel werden de navolgende boekwerkjes ontvangen, welke alle geschenken zijn voor het Federatie-archief.

- 1897 Boxmeer. Geschiedenis van de parochie, het klooster der Carmelieten O.L. Vrouwe-Broeders en het H. Bloed door A. F. van Beurden, Roermond Drukkerij Henri van der Marck.
- 1935 Feestgids Nationale Gildefeesten Gilde St. Catharina Strijp 8-9-10 juni.
- 1935 Feestgids van den Noord-Brabantschen Gildendag te 's-Hertogenbosch op zondag 21 juli 1935 aangeboden door de Vereeniging 's-Hertogenbosch' Belang bij gelegenheid van het 750-jarig bestaan der stad 's-Hertogenbosch 1185—1935. Met namen der deelnemende gilden per kring.
- 1938 Feestgids van de Groote Gildefeesten der Noord-Brabantsche Federatie van Schuttersgilden op 12 juni op het Vliegveld Welschap te Eindhoven; met opgaven van deelnemende gilden per kring.
- 1949 Landjuweel Sint-Catharinagilde te Vught 1474—1949.
- 1954 Feestgids bij gelegenheid van het 170-jarig bestaan van het Sint-Ambrosiusgilde Loon op Zand 11-12-13 september.
- 1955 Gids voor de Jubileum-Gildefeesten te Lage Mierde op 14-15 aug. ter herdenking van het 40-jarig hoofdmanschap van Helmus Swaenen.
- 1956 Gilde St. Sebastiaan en Barbara Moergestel; Feestgids der Gildenfeesten op 22-28-29 juli.
1681—1956. Programma der Internationale Gildefeesten te Klein Zundert ter luisterrijke viering van het 275-jarig bestaan van het Sint-Willibrordusgilde te Klein Zundert 11-12-15-18-19 en 20 augustus.
- 1957 Kringdag van de Gilden in Kring Maasland te geven door het Gilde St. Crispinus en Crispinianus Besoyen 30 juni.
- 1959 Landjuweel Hart van Brabant door de Brabantse en andere gilden op het tentoonstellingsterrein in het Leijpark te Tilburg op zondag 2 augustus.
- 1961 Sint-Hubertusgilde Drunen ter gelegenheid van het 400-jarig bestaan werd deze feestgids uitgegeven Kringdag 2 juli. Gildekermis 1-2 juli.
- 1963 VVV agenda april: hoogtepunt van de Gildeviering op zondag 12 mei.
Kringdag van de Gilden van de Kring Maasland te geven door het Gilde St.

Crispinus en St. Crispinianus Besoyen ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan, Waalwijk 12 mei.

- 1964 „De Gilde viert” tentoonstelling over de Noordbrabantse Schuttersgilden 5 juli — 30 augustus Centraal Museum Bethaniëstraat 4 's-Hertogenbosch.
- 1965 1615—1965 250-jarig bestaan Sint-Jorisgilde Berlicum; Gildefeest Kring Maasland 7 juni.
Onze Lieve Vrouwe Schuts 675 jaren Elshout;
40-jarig bestaan van de Kring Maasland.

Moest ik enige tijd geleden mededelen, dat ik nog geen reactie heb gehad op mijn verzoek oude programmaboekjes in te zenden aan het Gemeente-Archief Helmond of aan A. M. G. Niessen, Veestraat 43, Helmond, hier zien wij dan reeds enig resultaat van de oproep; ik hoop dat nog velen dit voorbeeld zullen volgen. U weet dat ze dan goed en veilig bewaard worden.

We ontvingen verder: de herdruk van het boek De Schutterijen en Schuttersgilden van Noord-Brabant door J. A. Jolles; ook de originele uitgave komt in het Federatie-archief.

2 boekjes van de Schuttersgilden jaargang 1 no. 3 en 5 1959.

Tevens verschillende nummers van de Gildetrom; Frans Martens, Met de Brabantse Schuttersgilden naar Rome; „De Vendelier,” van St. Catharina Woensel; de Gelderse Schutterskroniek, waarop wij geabonneerd zijn; de Kleine Meijerij.

Boekbespreking

AANTEKENINGEN VAN HET GILDE ST. AMBROSIUS 1784, VAN LOONOPZAND.

Het Gildebestuur heeft een uitgave bewerkt van zijn gilde vanaf de oprichting tot heden. Hierin staan de voornaamste gegevens welke binnen het gilde hebben plaats gehad alsook de vermelding van de andere twee plaatselijke gilden. In 104 pagina's hebben de samenstellers getracht de woorden van de Hoofdman, A. Verhulst, waar te maken. Het is een waardevol werk dat veel duidelijkheid geeft in de plaatselijke geschiedenis. Het is een Bijengilde, met een eigen bijenreglement dat zeer interessant is, en betrekking heeft op de samenstelling van de Heerlijkheid Ven-Loon of Loonopzand.

Aan de publicatie werkten mee: Jan Vera, Jongere Deken, als verzamelaar en uitwerker van het geheel; Jan Toorians, als Deken-secretaris van het gilde met gegevens uit de gildeboeken en aanvullende artikelen en Deken Ad Dankers met gegevens over de handboogschutterij van dit gilde. Vele tekeningen illustreren de tekst. Het werk kost f 10,— per ex. plus verzendkosten.

Bestellen: St. Ambrosiusgilde, J. Toorians, secretaris, Willibrordusstraat 4, Loonopzand en J. Vera, Delphinus 28.

Betalingen via AMRO-bank 45.54.30.543 Loonopzand t.n.v. A. v. Veldhoven, onder motto „Gilde.”

J.T.

Kring „Baronie en Markizaat”

HOogerHEIDE. Op zaterdag 23 april heeft in hotel De Arend de oprichting plaats gehad van de nieuwe Noordbrabantse Gildekring in Westbrabant welke genoemd is: KRING BARONIE EN MARKIZAAT. Hij omvat de historische delen de Baronie van Breda en het Markizaat van Bergen op Zoom. Deze regio is altijd een witte plek geweest op de kaart van Noordbrabantse gilden.

De vergadering werd geopend en geleid door de heer Hub. van Rijckevorsel, die de genodigden welkom heette, waarna hij het woord gaf aan de heer Van Erve, voorzitter van Kring Oirschot. Een kort overzicht laten we volgen: Eerst werd de heer Harry Dikmans herdacht uit Teteringen; Teteringen met Terheijden, Oosterhout en Oudenbosch behoorden tot voor de vergadering nog bij Maasland.

Hoogerheid heeft d.m.v. het **gilde St. Sebastiaan** een gildefeest aangekondigd, i.v.m. het 375-jarig bestaan. Dit was ook een aanleiding de kring te gaan formeren.

De heer Van Rijckevorsel stelde voor een bestuur te vormen van drie personen, omdat de kring nog niet veel leden heeft.

Toegezegd is vanuit de Kringen Maasland en Oirschot medewerking te verlenen en hulp te bieden waar dat nodig is.

Alphen en de vier genoemde gilden van Maasland zullen in de nieuwe kring worden overgeheveld.

Het bestuur van de kring welke de naam zal dragen **KRING BARONIE EN MARKIZAAT** is als volgt samengesteld: Voorzitter: de heer H. van Rijckevorsel, Rucphen; secretaris dhr. C. Herreijgers, Klein-Zundert en penningmeester dhr. B. J. A. Minnebach, Hoogerheide.

Voorzitter Van Rijckevorsel vertrouwt op aller medewerking en hoopt dat spoedig aansluiting van andere Westbrabantse gilden zal volgen.

Aangesloten zijn nu reeds: TETERINGEN, St. Ambrosius; TERHEIDEN, St. Antonius; OOSTERHOUT, St. Sebastiaan; OUDENBOSCH, St. Sebastiaan; HOogerHEIDE, St. Sebastiaan; SPRUNDEL, St. Jan; ZUNDERT, St. Willibrord, en Eikels worden Eikels; RIJSBERGEN, St. Joris en St. Bavo; ALPHEN, St. Willibrordus.

Op 28 augustus a.s. zal het Gilde **St. Sebastiaan** van Hoogerheide de gildedag gaan houden onder auspiciën van de nieuwe Kring en Federatie en het hoopt op aller medewerking; Hoogerheide heeft aan alle kringen een viertal inschrijvingsformulieren gezonden om enige gilden aan te zoeken deel te nemen om het feest te doen slagen en om de nieuwe kring Baronie en Markizaat een goede start te kunnen geven.

Kring Baronie en Markizaat veel succes!

J. Toorians.

Rondsnoffelen in musea

In het Westfries Museum te Hoorn bevinden zich enkele schuttersstukken geschilderd door Boetius. In een vitrine ligt een klein zilveren koningsvogeltje aan een groen zijden lint (nr. 213a), dat eens toebehoorde aan het vroegere boogschuttersgilde van het nabij gelegen Sijbekarspel. Noch op het bijbehorende fiche, noch in de officiële inventarislijst kon ik verdere gegevens over dit gilde ontdekken. Dit laatste was ook het geval met een vaal-oranje sjerp uitgevoerd in de z.g. Egyptisch-vlechtwerktechniek. Deze sjerp was geschonken door nakomelingen van Jan Corneliszoon Meppel, die onderbevelhebber was van Michiel de Ruijter en zich onderscheidde in de Vierdaagse Zeeslag. Of deze sjerp aan genoemde persoon heeft behoord en of deze door hem werd gedragen? De vragen, die ik hierover stelde aan de museum-assistent, de heer H. W. Saaltink, wekten bij hem voldoende belangstelling om mij toe te zeggen, dat hij de sjerp nader zou laten onderzoeken. Een week later kreeg ik van hem een schrijven, waarin hij mij mededeelde, dat hij over deze sjerp gesproken had met de museum-assistente die de textielverzameling onder haar hoede heeft. Deze deelde hem me-

de, dat er zich in het depot van het museum nog enkele van dergelijke sjerpen bevinden, doch deze nu niet te bereiken waren in verband met restauratiewerkzaamheden daar ter plaatse. Zodra de toegang weer vrij zou zijn, zou men de sjerpen nader onder de loep nemen en vergelijken. Het resultaat van dat onderzoek zou mij daarna toegezonden worden.

K.V.

Stijlvolle plechtigheid te Antwerpen.

De Eed en de confreres (bestuur en leden) van de Aloude Schuttersgilde Den Crans hadden zich met vele genodigden verzameld in de patriciërs woning van confrere P. Delbeke, een prachtige woning uit de tijd van Rubens, die de naam draagt Huize de Groote-Fourment. Het illustre gezelschap was daar bijeen omdat mevrouw Mathilde Schroyens, burgemeester van Antwerpen, geïnstalleerd werd als Ere-Hoofdmans van Den Crans. Deze installatie werd gevolgd door het voor het eerst in het openbaar vertonen van de nieuwe gildebreuk van bovengenoemd gilde, een juweel, gemaakt naar de geest der oude gildebreuken. Daarna vond er een receptie plaats gevolgd door een bezichti-

ging van de grote kunstverzameling, die deze woning herbergt. Op het binnenplein voerde een groep gildebroeders enkele oude zwaard-dansen uit. Enkele Nederlandse gildebroeders mochten van dit alles getuigen zijn.

K.V.

Oude gegevens over de gilden uit de Meierij.

In het archief van de Raad en Rentmeester-Generaal der Domeinen berust een register, dat de titel draagt „Taxatiën van de geestelijken gueden bynnen der Stadt ende Meyerien van den Bosch.” Het gaat over goederen „by den geestelycken persoenen vercregen zyn-dert den overlyden van wilen hertogen Kaerle van Bourgondien.”

Dit register werd afgesloten op 3 juli 1520. In het mededelingen- en contactblad nr. 52 van de heemkundige studiekering Kempenland maakt de heer J. Th. M. Melssen hiervan melding en somt daarbij summier de gegevens op, die hij vond betreffende de gilden van het oude stadje Eindhoven; over het gilde van St. Barbara, de O.L. Vrouwe Broederschap, het gilde van St. Sebastiaan en van het gilde van St. Catharina. Van dit laatste gilde wordt tevens vermeld, dat alle oude stukken bij de grote brand op Palmzondag 1486 verloren zijn gegaan. 'n Triest bericht maar tevens een richtlijn voor dit gilde, dat oudere gegevens slechts elders zullen te vinden zijn. De datering van het oude medaillon „tegen 1500” kan daarom kloppen en het is mogelijk gemaakt ter vervanging van een medaillon van vroegere datum.

Bij nadere informatie bleek, dat verdere onderzoekingen van dit register zullen geschieden door Jean Coenen, die al zovele gilden direct of indirect aan belangrijke oude gegevens heeft geholpen. Laten onze gilden dus nog even geduld hebben.

K.V.

Hoe draagt men onderscheidingen?

Het is een mooie en terechte erkenning dat steeds meer gildebroeders voor hun verdiensten voor de gemeenschap een koninklijke of een pauselijke onderscheiding toegekend krijgen. De Federatie heeft al haar eigen onderscheidingen voor langdurig „dienst”-verband. Al die distinctieven geven een waardig accent aan de kleding van de begiftigden maar niet ieder blijkt te weten hoe ze gedragen moeten worden al bestaan daar vaste regels voor. Nu juist gildebroeders prijs stellen op correctheid in hun verschijning zou het goed zijn die regels te volgen.

Ze komen hierop neer: De eretekenen worden gedragen op de linkerborst, te beginnen van het middenrif en dan altijd eerst de Nederlandse. Dáár komt dus b.v. de eremedalje verbonden aan de Orde van Oranje Nassau en dan pas b.v. het erekruis Pro Ecclesia et Pontifice

ook al zou men dat eerder gekregen hebben dan de O.N.-medalje. Buitenlandse onderscheidingen komen altijd áchter de Nederlandse en áchter die welke men van een staatshoofd ontvangen heeft weer de Federatie-ere-tekenen.

Nederlandse militaire ere-kruisen of -medaljes komen nog vóór die van het Vaticaan en eventuele andere buitenlandse.

S.Z.

Brabants Gildezilver XXI

Het Sint-Jansgilde te Soerendonk.

Als schuttersgilde moet dit gilde zijn opgericht in de jaren 1644—1645. De grote halfplatte vogel met vergulde kroon, snavel, halsband en poten draagt op de halsband het jaartal 1645 en op de achterzijde de namen „Frans I (=Iacops) en Peter M (? Maes) yrste Dekens.” Ook de oudste koningsschilden dateren uit 1644 („den yrsten Coninck”) en 1645. Het is mogelijk, dat het gilde is voortgekomen uit een oudere broederschap van kapelmeesters. In „Zoerendonck” stond reeds in de 15de eeuw een kapel, die in 1524 blijkt toegewijd te zijn aan St. Jan Baptist; in die kapel was een altaar „van de H. Barbara of van de broederschap” (Bannenbergh, Frenken, Hens, II, p. 307—308) in datzelfde jaar 1524. Of dit een broederschap van St. Jan Baptist was, is uit deze korte notitie helaas niet met zekerheid op te maken.

Soms bevat de oudste kaart in de inleiding enige gegevens over de voorgeschiedenis van een gilde, maar de oude kaart van Soerendonk is waarschijnlijk bij de brand van het kasteel Kranendonk in 1673 verloren gegaan. Wel bezit het gilde een fraaie gedrukte copie van de oudste statuten. De iets gemoderniseerde tekst van dit Reglement is tesamen met de korte geschiedenis van het gilde door de ijverige secretaris gepubliceerd in de feestgids „De Gulde van S. Joannes Baptista tot Soerendonck 1644—1969” (Kringdag Kempenland 8 juni 1969). Het gilde bezit ook een 19de-eeuws notitieboekje, deels met kasboekgegevens, deels met ledenlijsten uit 1836 (39 leden) en 1850 (42 leden) e.d. Volgens oud gebruik werd geschoten op de molenwiek (zie De Gildetrom 1975, p. 3—4) van de molen tussen Soerendonk en Budel tot 1940; de molen is gesloopt en in 1945 werd een nieuwe schutsboom opgericht. Een eigenaardig gebruik vindt plaats rond het patroonsfeest op kermisdinsdag. Dan wordt een lindeboom, de „Sint-Jansboom,” door de buurtschap De Heuvel met bloemen versierd; de oude lindeboom, geheel versleten, werd in 1888 omgekapt, maar ook de nieuwe linde viel bij de ruilverkaveling in 1971 per vergissing onder het bijltje. Thans staat er, omgeven door een fraai beschermend hekwerk, weer een jonge lindeboom op de aloude plaats. Tijdens de „ommeganck” door het dorp op kermisdinsdag worden daar ook thans nog de nieuwe broeders in het gilde „ingewijd,” er wordt daar gevendeld en zowel het gilde als de afzonderlijke gildebroeders offeren onder de boom wat geld voor de gemaakte onkosten.

De geschiedenis van het gilde, het beroep van diverse gildebroeders en de opbloei van de laatste vijftig jaren is ook af te lezen uit de keurig verzorgde reeks koningsschilden.

1644 (1645 veranderd in 1644?) FRANS IACOPS, Den ystren Coninck. Afb. molenijzer. Deze F.I. is blijkbaar dezelfde als een van de eerste dekens uit 1645, die op de achterzijde van de vogel staan vermeld.

1645 WILLEM IACOPS Coninck Ao 1645. Afb. St. Jan doopt Jezus op de Jordanoever; molenijzer.

1654 DE HEER WILLIAM TROIKMORTON, RIDDER, DROSSAERT VAN DE BARONNYE VAN CRANENDONCK, DER STADT EIJNDHOVEN ETC., IS CONINCK GHEWEEST IN HET IAER 1654, VOOR HET (vervolg op achterzijde van het schild) CASTEEL VAN CRANENDONCK.

Afb. (voorzijde) wapen met een keper; (achterzijde) gegraveerd het kasteel van Kranendonk.

Deze Heer W. Troikmorton beval op 5 juni 1654, dat alle geestelijke goederen van Maarheeze en Soerendonk binnen acht dagen moesten worden overgedragen aan de daar aanwezige predikant; anders zouden de ingezetenen, krachtens het plakkaat der Hoogmogenden van 1651, als „kerkroovers“ (!!) worden beschouwd. (Schutjes V, p. 3). (Over Troikmorton zie De Brab. Leeuw 26, 1977, p. 52-55).

Ook het katholieke gilde is toen blijkbaar opgeheven en ondergedoken, met behoud van de drie aanwezige koningsschilden. Het kasteel van Kranendonk, dat door het huwelijk van prins Willem I van Oranje met Anna van Egmond, gravin van Buren, in 1551 in het bezit van de Oranjes was gekomen, werd in 1673 door terugtrekkende Franse troepen geheel verwoest.

Eerst een halve eeuw later treedt het gilde weer actief op.

1722 HENRICUS VAN DEN SEYLBURGH, KONINCK VAN DE GULDE VAN SINT IAN BAPTIST VEREERT DESE PLAET INT IAER 1722.

Afb. 2 + 1 bijenkorf (met twee vliegaten).

1749 MARTINIS VAN DER GRINDEN KONINCK VAN DE SCUT VAN IAN PAPIST (!) ANNO 1749.

Afb. standaardmolen en molenijzer.

Deze koning was molenaar te Soerendonk 1714—1749; hij was de zoon van Mathias Martinuszn. van der Grinten, die eerst molenaar was van Meerveldhoven, daarna van Oerle en Valkenswaard (Venbergen), later in Lommel en van 1689—1697 te Soerendonk (De Brab. Leeuw 10, 1961, p. 75—77; 12, 1963, p. 67—68 en 163; 13, 1964, p. 44; 14, 1965, p. 84).

1750 EEVERT VAN DER GRINTEN CONINCK ANNO 1750.

Afb. standaardmolen.

Merk; gekroonde zeszter (de Eindhovense zilversmid P. van Rees merkte in de jaren 1814—1821 met de zeszter en P.R.). Evert van der Grinten werd in de jaren 1763—1767 molenaar te Someren (D.B. Leeuw 10, p. 76).

De gekroonde zeszter met de initialen P.R. komen ook voor op het koningsschild 1793 van het Sint-Barbaragilde te Maarheeze (Jolles II, p. 15).

1777 ANDREAS BAKENS KONINGH ANNO 1777.

Merken: IDP (of FDP?) en liebiebloem (?; Roermond?).

1788 ANTONI AERTS IONGMAN KONING VAN DE GULD VAN IAN PAPTIST IN HET IAER 1788.

Afb. bijenkorf.

Merk: P.R. (zie 1750).

1809 IAN VAN DER SANDE, KONING VAN ST. IANS GULD TE SOERENDONK.

Afb. ploeg, door twee paarden getrokken. Schild met genopte rand.

Merk: (?).

1812 IAN JANSER VAN MIERLO, KONING VAN ST. IANS GULD TE SOERENDONK, ANNO 1812. Schild met genopte rand.

Afb. timmergereedschap, zaag, schaaf, hamer, passer, boor.

Merken: haan en kopje (merken uit 1812—1813), en P.R. (zie 1750).

1819 FRANCIS ANTONI ARTS IONGMAN KONING VAN DE GULD VAN ST. IAN BAPTIST TE SOERENDONK.

Afb. bijenkorf, omgeven door een lauwerkrans.

Merken: lauwertakjes met 2, en kopje (merken voor de Zuidelijke Nederlanden vanaf 1814).

1853 IOHANNES FRANSIS AARTS JONGMAN KONING VAN DE GILD VAN S. JAN BAPTIST TE SOERENDONK. IN HET JAAR 1853.

Afb. bijenkorf.

De drie generaties Aerts (1788, 1819, 1853), alle drie „jongman“ (nog niet gehuwd), waren waarschijnlijk voerlui-kooplieden van honing: de familie Aerts was vanouds een Teuten-familie (zie: De Teuten, Buitengaanders van de Kempen, 1974, o.a. p. 126, 130).

1863 FRANSIS VAN DER SANDE, Koning van St. Jans Guld te Soerendonk. Schild met genopte rand.

1924—1927, 1933—1936 H. ROOYMANS, KONING VAN DE ST. IANSGILDE.

Afb. op plaquette St. Jan met lam; op vaan ECCE AGNUS DEI; daar onder ST. IANSGILDE SOERENDONK.

Op achterzijde: „IK WAS KONING EN GASTHEER VAN DE GILDE. TER HERINNERING EN DANK DEZE SCHILDE.“

Merken: leeuwtje + II, jaarletter S (= 1928), meesterteken van C. J. Begeer. Utrecht, en kopje + B (= Utrecht).

1945—1948 W. G. VAN EXEL KONING VAN DE ST. JANS-
GILDE (Wilhelmus v. E.).
Afb. dezelfde als 1924—1936.
Op achterzijde: IK ONDERWEES DE
JEUDE.
DE GILDE GAF MIJ GROTE VREUGDE.
Merken: zwaardje en CBJ (= C. J. Be-
geer, Utrecht).

1948—1951 FRANCISCUS GEVEN, KONING
VAN HET ST. JANS-
GILDE SOEREN-
DONK.
Afb. locomotief op rails.
Merken: leeuwtje+II, kopje+K, C (vo-
gel) R (= C. Rijnders, Valkenswaard
1973).

1951—1954 MART. M. A. COENEN, KONING
VAN HET ST. JANS-
GILDE.
Op achterzijde: IN ONS SCHONE KEM-
PENLAND GAF IK IEDERE WEEK EEN
KRANT.
Gemaakt (evenals de schilden van 1924,
1945, 1954, 1957) door de uit Soeren-
donk afkomstige J. Diehlissen, destijds
werkzaam bij Begeer te Utrecht.

1954—1957 H. DIEHLISSEN KONING ST. JANS-
GILDE SOERENDONK.
Afb. muurtje, cementkuip en troffel.
Op achterzijde: IK BOUWDE AAN DE
MAATSCHAPPIJ. 'T GAF INHOUD AAN
MIJN LEVEN. HET KONINGSCHAP
SCHOOT IK ERBIJ. VOLDOENING
HEEFT 'T MIJ GEGEVEN.
Merken: leeuwtje+II, kopje+B, jrl. Y
(= 1958) en CBJ (zie 1945).

1957—1960 P. MAAS, KONING ST. JANS-
GILDE SOERENDONK.
Afb. Stellingmolen.
Op achterzijde: AL ZIJN DE WINDMO-
LENS UIT DE TIJD, ZE BLIJVEN 'T SYM-
BOOL VAN MIJN ARBEID. DAARBIJ
SCHOOT IK MIJ IN 'T GILDE KONING,
WAT IK ZO HEEL GRAAG WILDE.

1960—1963 A. H. DE SMET, KONING ST. JANS-
GILDE SOERENDONK.
Afb. schotel met hoofd van St. Jan; vo-
gel en kroon. Op achterzijde: DRIE JAAR
DROEG IK DE KRONE ALS KONING
VAN 'T GILD.
DANKBAAR ST. JAN TER ERE
SCHENK IK DIT ZILVREN SCHILD.
Merken: leeuwtje+ II, kopje+K, jrl.
d(1963) en HV (van Hout-Ververgaard,
Eindhoven).

1963—1966 ROBERTUS HENDRIKUS VAN
SCHAİK, BURGEMEESTER VAN MAAR-
HEEZE, KONING SINT-JANS-
GILDE.
Merken: leeuwtje+II, kopje+K, jrl.
g(1966) en KE (Kunstwerkplaats Esser,
Weert).

(wordt vervolgd)
W. H. Th. Knippenberg

TENTOONSTELLING „500 JAAR NOORDBRABANTSE SCHUTTERS- GILDEN”

Ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de federatie van Noordbrabantse Schuttersgilden werd eertijds het plan geopperd een tentoonstelling te organiseren over het gildewezen in onze provincie. Dit plan kan nu door samenwerking van de Federatie, het Philips Ontspanningscentrum en Stichting voor Auter en Heerd gerealiseerd worden, doordat het POC, de gemeente Eindhoven en de Provincie de financiële zorgen voor een deel hadden weggenomen.

De tentoonstelling loopt van 23 december 1977 tot 23 januari 1978 in de „Zonnewijzer” binnen het POC te Eindhoven.

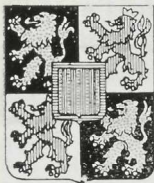
Door een commissie die door de Federatie voor deze gelegenheid in het leven werd geroepen is een lijst van attributen opgesteld. Daar zijn enkele principes door de commissie voor vastgesteld: hoge kwaliteit uit alle tijden, stijl- en tijdeigen voorwerpen hebben de voorkeur; voorrang wordt verleend aan dat wat nog te weinig aandacht heeft gekregen; zoveel mogelijk over de provincie verspreide voorwerpen. Dat wat goed past in het kunsthistorisch overzicht betreffende de gilden, in het bijzonder de vogels en de medaillons, en dat wat past in het „verhaal” over de schuttersgilden, heeft voorrang.

De lijst kan geenszins volledigheid nastreven, maar er is voor het eerst op deze wijze een gericht expositieplan betreffende de Noordbrabantse gilden ontstaan. Het kan voorkomen dat de commissie van een gilde de vogel, het medaillon of alleen een bijzonder koningschild vraagt.

Daarom is het aantal bruikleengevers voor deze tentoonstelling zo enorm hoog. Bovendien werden verschillende particulieren en musea benaderd. Sommige van hen hebben ook reeds in positieve zin gereageerd. „De Zonnewijzer” is een goede, inwendige, beveiligde ruimte. Zoveel mogelijk zal achter glas geëxposeerd worden. De tentoonstelling kan uniek worden, omdat zo'n hoge kwaliteit nagestreefd wordt en omdat er naar verwachting een aantal stukken geëxposeerd gaan worden, die reeds lang uit Brabant verdwenen waren. De catalogus zal onder andere een vergelijkende studie over de Noordbrabantse vogels en medaillons bevatten. Hopelijk voelen velen zich geroepen hun gevraagde medewerking te verlenen en samen met de Federatie dit project tot een voor ieder onvergetelijke expositie te brengen.

Reden te over de tentoonstelling in gedachte te houden.

N.B. In verband met de catalogus gelieve op de aanvragen vóór 1 augustus te reageren.



Nieuws uit Het Kwartier van Oirschot

Gilde Sint Joris Hooge Mierde.



Op 25 mei 1977 vierde het Gilde Sint Joris te Hooge Mierde zijn statiedag. De Overheid besloot om gezamenlijk in uniform naar het stembureau te gaan. Aan de stembus staat de erehoofdman W. Luijten met zijn gildebroeders. Op hun gezichten staat te lezen dat zij allen „goed” gestemd hebben.

Gilde Sint Odulphus Best



De gildebroeder A. van Rijssel ontving een pauselijke onderscheiding. Pastoor Maas van de parochie Sint Odulphus spelde hem de versierselen op.

TIENDE LIEFDADIGHEIDSFESTIJN VESSEM

Op zaterdag 20 en zondag 21 augustus a.s. zal het Gilde Sint Lambertus te Vessem in samenwerking met het kringbestuur en technische commissies op een uitzonderlijke wijze het tiende liefdadigheidsfestijn gaan organiseren.

Zaterdagmorgen begint om 10 uur de kunst- en antiekmarkt. Deze is gratis toegankelijk. In de namiddag hebben er vriendschappelijke wedstrijden plaats.

Deze middag en avond staat geheel ter beschikking van een 150-tal gehandicapten die in Vessem te gast komen. Een speciale fancy-fair wordt er ingericht. Om 18 uur wordt er een H. Mis opgedragen in de feesttent. De avond wordt verder opgeluisterd met muziek en zang. Zondagmorgen 21 augustus is de Gildemis om 10 uur in de parochiekerk van Sint Lambertus te Vessem. Hierna is er een koffietafel voor genodigden.

Om 12 uur worden koningen en hoofdlieden ontvangen ten gemeentehuize. De grote optocht waaraan een 40-tal gilden deelnemen begint om 13 uur.

Wij wensen Vessem veel succes toe met dit uitzonderlijke feest!

Kringonderscheiding.

Op 21 mei j.l. werd het Kringonderscheidings-teken door de Kringvoorzitter uitgereikt tijdens het Koningschieten van Gilde Sint Joris te Goirle aan zijn hoofdman de gildebroeder P. C. Brock.

Nieuwe hoofdmannen.

Gilde Sancta Barbara Oirschot.

Tot hoofdman werd bij dit gilde benoemd de gildebroeder Hans Vogels. Wij wensen hem veel succes toe.

Gilde Sint Sebastiaan Tilburg.

Bij dit gilde werd een nieuwe hoofdman geïnstalleerd in de persoon van G. Boïnk. Ook hem wensen wij geluk met deze uitverkiezing.

IN MEMORIAM

Gilde Sint Joris Oirschot

Op 21 oktober 1976 overleed de gildebroeder Piet van der Hamsvoort op 81-jarige leeftijd. In 1962 ontving hij bij zijn 50-jarig lidmaatschap een Koninklijke onderscheiding en later ook het Kringonderscheidingsteken.

Gilde Sint Oduphus Best

Op 22 januari 1977 overleed de gildebroeder Hub. v. d. Meulengraaf, eigenaar van het gildehuis, op 54-jarige leeftijd. Vele jaren was hij een actief lid van dit gilde.

Dat zij beiden rusten in vrede.



Nieuws uit Kempenland

In Memoriam Ir. H. Voetman



Ir. Herman Voetman

Herdenking Ir. Herman Voetman

In de Kringbestuurdersvergadering van 2 mei 1977 heeft de voorzitter van de Kring Kempenland, Paul Kautz, de heer Ir. Herman Voetman die in de leeftijd van 55 jaar van ons is heengegaan herdacht.

Gildebroeders,

Laten wij staande Herman Voetman gedenken op deze eerste bestuursvergadering, waar hij niet bij ons is.

Het lijkt nog maar zo kort geleden, dat ik met hem mogelijke kandidaten voor de functie van vice-voorzitter besprak. Ik hoor hem nog zeggen: „Mij moet je daarvoor niet hebben; daar ben ik te ongeduldig voor.” Dat getuigde van zelfkennis, want in vele — zo niet alle andere — opzichten beschikte hij over de gewenste als Districtsraadsheer Oost, wist dus wat er kwalificaties: hij was reeds lang bestuurslid in het bestuur speelde, hij zat in de Studietoelichting archiefcommissie, waarvan hij de nestor was, hij was onze kringcorrespondent voor de Gildetrom, hij was een enthousiast schutter, die aan vele schietwedstrijden actief deelnam, maar vooral was hij een enthousiast gildebroeder in zijn eigen St. Joris-Zesgehuchten.

Dinsdag 26 april hebben wij afscheid moeten nemen van ons zeer actief gildelid Herman Voetman. Geheel onverwacht overleed hij 21 april.

Net terug van een fijne vakantie in de Ardennen zat hij weer boordevol plannen voor de toekomst. Die plannen betroffen grotendeels het gildewezen, waar hij sinds zijn toetreding in 1968 onophoudelijk voor in touw was.

Hij was het, die het Sint-Jorisgilde weer tot bloei bracht. Jarenlang stond hij voor de onmenselijk grote taak om alle bestuursfuncties tegelijk te moeten vervullen.

Daarnaast heeft hij op ontelbare vergaderingen zijn stem laten horen, met als opzet: steeds te doen wat hem het beste leek voor het gilde. Dat hij ook wel eens tegenstand ondervond bracht hem niet van zijn stuk.

Altijd was hij bereid om met zijn auto oud papier bijeen te halen, om zodoende onze gildelid kas ruim aan te vullen. Hij regelde alles om onze nieuwe costuums op tijd klaar te hebben, de subsidies werden verzorgd enz. enz. enz.

Nu wij zijn werk moeten gaan overnemen, zullen we pas merken hoeveel hij voor ons heeft gedaan. Een persoon zal onmogelijk dat kunnen volbrengen, wat Herman deed.

Wij kunnen niet anders doen als voortbouwen op zijn werk en meeleven met zijn verslagen gezin.

Overheid en Gildeleden
Gilde St. Joris Zesgehuchten

Kortom: hij kende het gildewezen en leefde daarnaar. En daarom had hij vaak kritiek op de dingen, die er gebeurden, maar het was toch altijd goedbedoelde opbouwende kritiek. Want in ons zelfde gesprek liet hij er direct op volgen: „Als ik met wat dan ook kan helpen, dan zeg het maar. Want na mijn pensioenering heb ik allicht wat meer tijd ervoor.”

Later hebben wij in het bestuur afgesproken, dat hij de secretaris zou helpen bij de wedstrijden en vooral, dat hij de Technische Raadsheer en hun commissies zou helpen en stimuleren.

Daar is plotseling en onverwacht een einde aan gekomen en wij zullen zijn activiteit en kennis van zaken node missen in ons bestuur. Hij heeft maar kort kunnen genieten van zijn vervroegd pensioen, nauwelijks vier maanden; een vervroegd pensioen, waarvan hij zich voorgesteld had zoveel te kunnen doen voor het gildewezen.

Weer kunnen wij alleen maar in verwondering en alle deemoed zeggen, dat Gods wegen ondoorgroendelijk zijn en hopen, dat zijn nabestaanden kracht zullen putten uit het vele, dat hij voor velen betekend heeft.

Nieuwe taakverdeling in Kringbestuur Kempenland.

Het diep betreunde overlijden van ons medebestuurslid Ir. H. Voetman heeft het Kringbestuur ertoe gebracht zich te bezinnen op een nieuwe taakverdeling. Ir. Voetman was eerst kort geleden aangewezen de Kringsecretaris te gaan assisteren bij het organiseren van de Gildedagen en het aktiveren van de diverse technische commissies.

De heer Voetman was ook correspondent voor „de Gildetrom” voor Kring Kempenland.

Om de taak van de Kringsecretaris, die ook nog Federatie-Secretaris en Secretaris van de Europese Werkgemeenschap is, te verlichten heeft het Kringbestuur, in gezamenlijk overleg, gemeend de volgende maatregelen te moeten nemen.

Om een betere scheiding tot stand te brengen in de correspondentie van de Kring en van de Federatie dient tot nader order alle correspondentie voor het Kringbestuur van Kempenland te worden gezonden naar de 2e Secretaris Dhr. Fr. Royers, Bomanshof 55 te Eindhoven.

Eef Reker, Pl. v. d. Raadsheer van District Centrum wordt aan het Secretariaat toegevoegd.

Fr. Royers zal het Raadsheerschap voor Tentoonstellingen neerleggen, alsmede de inrichting en verzorging van het Kring-archief.

Het aantal Technische Commissies zal worden uitgebreid met een Studie- en Archiefcommissie en hiervoor zal een Raadsheer aangewezen worden die zitting in het Kringbestuur krijgt.

Deze zal tevens belast worden met het organiseren van de gilde-tentoonstellingen op Kringdagen. Wellicht dat hij ook belast zal worden met het correspondentschap voor „de Gildetrom.”

Berichten voor „de Gildetrom” dienen tot nader order te worden gezonden naar de heer Fr. Royers, Bomanshof 55 te Eindhoven.

De verantwoording voor het Kringsecretariaat blijft volledig berusten bij de Kringsecretaris, Mathieu van der Voort.

Paul Kautz nieuwe voorzitter van Kring Kempenland

Kring Kempenland is zeer gelukkig met de nieuwe voorzitter Paul Kautz die in de korte tijd dat hij voorzitter is al zovele blijken heeft gegeven dat hij een uitstekende vervanger is van de heer Karel Vermeeren, dat wij menen dat het wel gewenst is zijn persoon enigszins nader te belichten.

Zijn grootvader, een Zeeuwse apotheker, is indertijd om Kaap de Goede Hoop naar het toenmalige Nederlands-Indië gevaren en heeft daar een apotheek gevestigd. De vader van Paul Kautz en hijzelf zijn daar geboren.

Paul Kautz werd beroepsofficier en klom op tot de rang van Generaal-Mapoor. Uit hoofde van zijn functie heeft hij gewoond in Frankrijk, Duitsland, Engeland en Nederland op diverse plaatsen. Daarnaast maakte hij langdurige reizen naar België, Denemarken, Italië, Noorwegen, Amerika en Canada.

Hij is tijdens zijn militaire loopbaan 14 keer overgeplaatst en 11 keer verhuisd. Zes jaar geleden is hij komen wonen in Luyksgestel waar hij nooit meer weg wil, zo goed bevalt het hem in Brabant.



Paul Kautz is ook bij de Federatie-bestuursleden in zeer goede aarde gevallen en volledig geaccepteerd.

Wij hebben nu al kunnen constateren dat waar er iets van de gilden te doen is, Paul Kautz ook aanwezig is.

Zijn gilde, St. Martinus Luyksgestel, is er bijzonder trots op dat hun Hoofdman tot voorzitter van de Bond van Schuttersgilden Kring Kempenland is gekozen.

Wij hopen dat Paul Kautz nog vele, vele jaren in goede gezondheid mede leiding zal kunnen geven aan de schuttersgilden in Brabant.

Dr. Marius Zijlmans nieuwe Vice-Voorzitter Kring Kempenland.

In de jaarvergadering van Kring Kempenland is met algemene stemmen tot opvo'ger van Leo van Exel benoemd de heer Dr. Marius Zijlmans. Leo van Exel, die op zo'n voortreffelijke wijze jarenlang het Vice-Voorzitterschap heeft bekleed, heeft gemeend op een gegeven moment zijn functie ter beschikking te moeten stellen. Hij is inmiddels door de gilden uit Distrikt-Oost aangewezen te fungeren als Pl. v. d. Raadsheer voor Distrikt-Oost. Als zodanig heeft hij zitting

in het Kringbestuur. Het Kringbestuur prijst zich gelukkig dat zijn bestuurskwaliteiten hierdoor voor de Bond tenminste niet verloren zijn gegaan en hoopt nog vele jaren een dankbaar gebruik te mogen maken van zijn kennis van zaken.

In een bestuursvergadering van de Kring heeft Voorzitter Paul Kautz zijn opvolger als Vice-Voorzitter, Dr. Marius Zijlmans, bijzonder hartelijk welkom geheten. Paul Kautz zei dat hij hoopte dat hij met zijn energie en inzet zijn bijdrage aan het Kringbestuurswerk zal verlenen.

Frans Bax, nieuwe Raadsheer Trommen Kring Kempenland.

In dezelfde bestuursvergadering sprak de Voorzitter een woord van welkom tot Frans Bax, de volijverige secretaris van de Kring-Trommecommissie alsmede Deken-Schrijver van het aloude Sint-Jorisgilde Stratum.

Hij volgt als Raadsheer Trommen Martien van de Berg op, die dit jarenlang op voortreffelijke wijze heeft gedaan maar door een steeds drukker werkkring, waardoor hij veel buitenslands is, zijn functie volgens zijn eigen mening niet langer meer naar behoren zou kunnen gaan verrichten en daarom besloten had zijn functie ter beschikking te stellen. De Kring is enorm veel dank verschuldigd aan Martien van den Berg en hoopt op een of andere wijze toch nog bij tijd en wijle dankbaar gebruik te kunnen maken van diens kennis van zaken.

Gilde St. Sebastiaan Eindhoven

De ridderlijke gilde van St. Sebastiaan van Eindhoven hield op 10 juni i.l. haar koningschieten met de handboog. In de negende ronde viel na een ferm schot de zwaar gehavende vogel.

Nieuwe koning werd Theo Hoppenbrouwers, die momenteel in Turnhout woont. Hem viel hierdoor tevens de eer te beurt het ingelijste medaillon met de patroonheilige uit een vaandel van de 18de eeuw als wisselprijs mee naar huis te mogen nemen. Ook voor het hierop volgende prijsschieten waren wisselprijzen beschikbaar, welke bestonden uit enkele antieke handbogen van het gilde. Vóór de aanvang van het schieten werd Mr. Ch. van Rooij, oud-gouverneur van de provincie Limburg, hergeïnstalleerd als ridder, omdat deze zich na het bereiken van zijn pensioengerechtigde leeftijd wederom in Eindhoven had gevestigd waar hij vroeger burgemeester was en nu weer in het gilde terugkeerde. Als ere-gast was uitgenodigd Karel Vermeeren, de vroegere voorzitter van Kring Kempenland, omdat men hem op deze wijze nog eens bijzonder wilde bedanken voor al hetgeen hij gedurende zijn zittingsperiode voor alle Brabantse gilden heeft gedaan. Daarom werd hem ook de eer gegund de boom te „vrijen.”

Sint-Catharinagilde Woensel 1477—1977

Het Sint-Catharinagilde Woensel viert dit jaar zijn 500-jarig bestaan. Men neemt daarvoor als uitgangspunt de in het begin der 18e eeuw overgeschreven kaart uit 1477. Het hoogtepunt van deze viering zal een gildefeest zijn op 4 september.

Door het gilde worden de verschillende activiteiten in het kader van dit jubileum gevierd. Zo begon men het jaar op 2 januari j.l. met een nieuwjaarsbijeenkomst. Daarop werden ook drie jubilarissen gehuldigd. De gildebreders Ant. Bazelmans, Tinus v. Rooy en Hub. v. d. Landen zijn dit jaar 40 jaar bij het gilde. Na de gebruikelijke toespraken werd hen een zilveren herinneringsspel overhandigd.

Natuurlijk werd ook de erewijn gedronken op de goede afloop van dit 500ste jaar.

Verloren Maadag, maandag na Driekoningen, werd traditiegetrouw gevierd met bokbier en roggebrood met zult.

De aanvankelijk in mei geplande grote schietwedstrijd werd gehouden op zondag 17 april op het terrein van het Sint-Martinusgilde Tongelre aan de Bochten te Eindhoven.

Vroeger schoten sommige gilden om tinnen prijzen. In de 19e eeuw is dit gebruik verdwenen. Het jubilerende gilde heeft het aangedurfd 22 tinnen prijzen (schalen en bekens) ter beschikking te stellen. Deze tinnen voorwerpen zullen alle gegraveerd worden met de tekst: „St. Catharina Gilde Woensel 1477—1977.”

4 september gildefeest

Zondag 4 september begint de jubileumviering met een H. Mis die in de Sint-Petruskerk te Eindhoven zal worden opgedragen door Mgr. J. Bluijssen. 's Middags volgt dan een gildefeest waarvoor ongeveer 25 gilden zijn uitgenodigd. Het feest zal plaats vinden rond het Van der Puttlyceum aan de Dr. Berlagelaan te Eindhoven.

Verder hoopt men de patronesdag op 26 november in het kader van het jubileum te vieren. Het jaar wordt besloten met een bijeenkomst op vrijdagavond 30 december 1977.

Als blijvende herinnering aan dit jubileum hoopt men de geschiedenis van het gilde in druk uit te geven. Ook zullen ongeveer 600 uittreksels uit de Meierijse Courant van 1890 tot 1915 op eenvoudige wijze gepubliceerd worden. Het gilde hoopt een tentoonstelling te kunnen houden onder de titel „Woensel 20 jaar afgebroken.” Ongeveer 50 foto's zullen laten zien wat allemaal in de laatste 20 jaar in Woensel is afgebroken. Op het gildefeest hoopt men de wijk hierbij te betrekken door kinderspelen te organiseren.

Al met al een waardige verjaardag voor een 500-jarige.....

Sint-Catharinagilde Tongelre

In 1978 viert het Sint-Catharinagilde Tongelre (Eindhoven) zijn 500-jarig bestaan. Ter gelegenheid hiervan heeft het gilde besloten, met volledige instemming van de Kring, de organisatie van de kringdag Kempenland 1978 op zich te nemen. De voorbereidingen hiervoor zijn reeds in werking gezet, waarbij ervan wordt uitgegaan, dat de dag zal worden gehouden op 21 mei 1978.

OUDE GILDEPAPIEREN.

Het gilde **St. Martinus Luyksgestel** heeft transcripties laten maken van zijn oude gildepapieren en deze laten drukken. Het is een voor ieder leesbaar boek geworden van ca. 300 bladzijden offsetdruk, formaat 29 x 21 cm in karton gebonden.

Achtereenvolgens zijn opgenomen:

- A. De Caerte ende ordinantie dd 28 december 1670, waarin de oorspronkelijke Caert van 1595 door Baron de Bocholt „souvarainen officier des Ampts Pelts,” aggratie ende subsignatie werd verleend.
- B. De Ordonnantie en voorwaarde van 11 november 1825.
- C. Het Reglement van 11 november 1887.
- D. Het Reglement van 22 januari 1952.
- E. Het Gildeboek anno 1656 van het z.g. Luyksgestelse **Schaapsgilde**, dat in 1818 opging in het Gilde St. Martinus Luyksgestel.

Dit boek bestaat wezenlijk uit twee delen: het eerste deel van 1656 tot en met 1682, — het tweede deel van 1736 tot en met 1818, terwijl er in 1707 bovendien nog een bladzijde werd beschreven.

Voorts werden nog renten en aflossingen van uitstaande schulden tot en met 1839 hierin bijgehouden.

Bij elk deel is een lijst van Gildemeesters en een lijst van personen namen met de bladzijden, waarop deze voorkomen, gevoegd. Omdat de bladzijden van het boek niet in numerieke volgorde werden beschreven, maar op een later tijdstip opengelaten bladzijden werden benut, is tenslotte een lijst toegevoegd van de bladzijden, welke in opvolgende jaren werden gebruikt.

- F. Het Gildeboek anno 1735 van het Gilde St. Martinus, dat gaat tot 1847. Ook hierbij is een namenregister en een lijst van bladzijden, welke in de opeenvolgende jaren werden gebruikt, toegevoegd.

Verder bevat het boek geen toelichtingen; een ieder kan eruit lezen, wat er oorspronkelijk in de oude papieren geschreven staat.

Dit boek is in de eerste plaats uitgegeven ten behoeve van de eigen gildebroeders, maar er zijn exemplaren over. Belangstellenden kunnen het bestellen door overschrijving van f 25,— op postgironummer 135092 t.n.v. P. M. Kautz,

Luyksgestel onder vermelding van „Gildepapieren Martinusgilde.” Uiteraard voorzover de voorraad strekt; daarna overgeschreven bedragen zullen worden teruggestort.

PMK

Gildeheer Mr. F. J. M. Houben benoemd tot burgemeester in de gemeente Etten-Leur.

Met veel spijt in hun hart hebben de gildebroeders van het Sint-Martinusgilde uit Luyksgestel hun Gildeheer zien vertrekken naar Etten-Leur.

Mr. Houben was burgemeester van Luyksgestel, voorzitter van het Streekorgaan Kempenland en voorzitter van het Intergewestelijk Overleg Zuid-Oost-Brabant (Agglomeratie Eindhoven — Helmond — Kempenland).

Hij heeft zich in deze functies alom bemind en bijzonder gewaardeerd gemaakt door zijn gave om op rustige, blijmoedige wijze leiding en stootkracht te geven aan deze bestuursorganen. Hij stond dag en nacht klaar voor wie zijn hulp inriep.

Hij had bijzonder veel belangstelling voor het verenigingsleven en als Secretaris van de Stichting „Het Brabants Landschap” heeft hij deze stichting veel vooruit geholpen.

Zijn grootste belangstelling ging uit naar het gildewezen; hij bezocht regelmatig de gildedagen. Hij heeft het Sint-Martinusgilde, dat hij in 1969 in een vrij desolate toestand aantrof, weer omhoog gebracht en op alle mogelijke wijze gesteund. In 1975 riep het gilde hem uit tot Gildeheer. Bij elke manifestatie van zijn gilde was hij aanwezig, bij de vergaderingen, teeravonden, Gildemis, enz. enz.

De heer Houben heeft toegezegd dat hij dit zal blijven doen. Het gilde feliciteert hem met zijn benoeming en hoopt dat hij in West-Brabant met zijn vrouw, Mevrouw Houben-van Lanschot, nog veel voor het gildewezen ter plaatse zal kunnen doen.

Sint-Jorisgilde Reusel

In memoriam Thomas Lathouwers

Temidden van zijn familie overleed gildebroeder Thomas Lathouwers op 25 maart 1977.

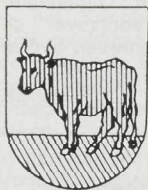
Als een rechtvaardig en opgewekt man was Thomas reeds 24 jaar trouw lid van het gilde.

Zijn blij en zonnig karakter maakte hem een beminnelijk mens in wiens gezelschap eenieder gaarne vertoefde.

Op 29 maart 1977 werd Thomas door zijn mede-gildebroeders met gilde-eer begraven.

Zijn nagedachtenis zal door de leden van het Sint-Jorisgilde in hoge ere worden gehouden. Moge dit zijn vrouw en kinderen tot steun zijn.

J.v.G.



Nieuws uit Maasland

TETERINGEN. Juist voor het stichten van de nieuwe kring „Baronie en Markizaat” kwam op 18 april het overlijdensbericht binnen van de secretaris van het **Gilde St. Ambrosius**, de heer Harry Dikmans. Hij overleed op 48-jarige leeftijd. Hij was jaren lang secretaris van het gilde en heeft hier de echte gildegedachten weten te houden naast de schietsport, waardoor deze vereniging een hoog aanzien in de streek heeft gehad.

De heer Dikmans is diverse keren benaderd om tot de oprichting van de Westbrabantse kring te komen, doch heeft het helaas niet meer mogen meemaken. Het gilde St. Ambrosius verliest in Harry een echte gildebroeder.

DRUNEN. Het **Gilde St. Hubertus** hield op zaterdag 21 mei zijn koningschieten op de bomen op zijn schietterrein Duinrand. De dag werd begonnen met een H. Mis opgedragen door Gildeheer Pastoor Meeuwese in Sint-Jacobushof. Na de mis werd de vendelgroet gebracht aan de bewoners van dit bejaardentehuis. Na de loting op het schietterrein werd verwoed gestreden om de nieuwe koning. Toch heeft het Ad. de Teuling veel moeite gekost om voor de tweede maal achtereenvolgende koning van St. Hubertus te mogen worden. De installatie werd hartelijk gevierd. Men moest toch tussentijds even kijken naar de uitzending via T.V. „Die Musik Kommt” op het 2de Duitse net, want ook dit gilde heeft urenlang gerepeteerd om slechts enkele minuten te mogen verschijnen op het scherm. De opnamen zijn gemaakt in Heusden. Toch een belevens!

In de vergadering voor het Koningschieten mocht Ad. de Teuling zijn nieuwe zilveren schild overhandigen van zijn koningschap van vorig jaar. Het was een pracht schild! 's Avonds koffietafel met bal na.

HERPT. Op 17 april heeft het gilde **St. Catharina** deelgenomen aan het concours van St. Sebastiaan en Antonius van Udenhout. Kampioen werd daar R. Kouwenberg van Herpt; K. van Mierlo werd 2de personeel en C. de Kort 7de vrije hand.

BESOIJEN. Op 20 maart won A. van Daalen van het gilde **St. Crispijn en Crispinianus** de wisselbeker, welke door hoofdman J. v. Hulten was beschikbaar gesteld. Tweede werd C. Penning en 3de K. v. Hulten (de trouwste schutter van het gilde); de laatste kreeg ook een cadeau aangeboden.

Op 16 april trok dit gilde naar Schiedam om aanwezig te zijn bij de opening van een kinderspeeltuin. Het publiek daar was zeer erkentelijk voor de vendeldemonstratie die St. Crispijn's vendeliers daar gaven.

Het was een fijne dag met weer heel veel opgehaalde herinneringen en aangehaalde vriendschapsbanden.

ELSHOUT. In de maand maart was het bestuur van de **Onze Lieve Vrouwe Schuts** de missionair omdat Hoofdman C. Klerks en kapitein L. v. d. Wiel waren afgetreden op de jaarvergadering.

Op 17 april is de verkiezing van beide functies geweest met het gevolg dat Jos Klerks hoofdman werd en Fr. v. Iersel kapitein. Zij kregen hun attributen weer overhandigd door beschermheer Burgemeester Mr. Stieger. Dit laatste gebeurde op dinsdag 26 april bij het koningschieten op plechtige wijze.

Vermeld zij dat op de jaarvergadering decheidende overlieden C. Klerks en F. v. d. Wiel benoemd werden tot „Bescherms van de Folklore” (een goed bedoelde titel maar een lelijk woord in het gildewezen). (Red.) Hun vendelier A. de Jong werd winnaar van het jaar 1976/77 en ontving de wisseltrofee.

26 april: Koningschieten. Op deze kermisdinsdag werd de Gildekoning geschoten met het geweer. Na het 152e schot werd gildebroeder Adri van der Wiel de nieuwe koning; hij was 20 jaar geleden ook koning geweest. Na de handwassing kon hij zich koning noemen en in de gildekamer werd daarna het koningsbier gedronken. B. Pelders en E. Elshout werden tot nieuwe dekenen benoemd.

BAARDWIJK. Het **Gilde St. Ambrosius** hield op zijn openingsconcours een mooie wedstrijd met de kruisboog op de wip. Mari van Daalen wist de eerste prijs te winnen en was de beste schutter van die dag; 2 werd Bertus van Daalen, 3 Henk Pullens, 4 N. v. Assen en 5 L. v. Hulten.

HAAREN. Op 28 mei vierden de drie Haarense gilden hun statiedag tegelijk. Het hoogtepunt had toen **gilde St. Antonius en Sebastiaan** want onder de gildemiss zegende pastoor Muskens de nieuwe standaard. deze is gemaakt door Zuster Ursula van de Trappistinnen te Berkel.

Aan de ene zijde komt St. Antonius met het varken en bel voor, op de andere zijde St. Sebastiaan met pijlen doorboord.

Tijdens de wijding werd deze vastgehouden door de standaardrijder M. v. d. Wiel, burgemeester Burger (Ere-Hoofdman), A. v. d. Wiel hoofdman, Cees v. d. Wiel koning en secretaris Willem van Laak als teken van trouw aan de Kerk en het geloof. De tournooilans is gerestaureerd door de heer Heeskens. Voor vendeliers en tambours is het gilde 12 nieuwe costuums rijker geworden. Na de Mis werd de

vendelgroet aan de pastoor en burgemeester gebracht. Bij het schieten bij St. Antonius was de winnaar T. Swinkels; bij St. Catharina H. v. d. Loo; bij St. Joris R. v. d. Wiel.

Het was een prachtige dag waaruit blijkt dat een samengaan in een dorp bijzonder goed kan.

NIEUWKUIJK. St. Joris hield op maandag 25 april zijn jaarlijkse statiedag. Geheel in costuums vertrok het gilde voorafgegaan door trommen en vendels uit de gildezaal om ter kerke de Plechtige Gildemis bij te wonen welke door pastoor P. v. Erve werd opgedragen. Na de Mis werd hem de vendelgroet gebracht. Een nieuw lid werd met witte en bruine bonen als lid aangestemd. Een diner met muziek was de afsluiting van deze mooie dag.

UDENHOUT. Bij het gilde St. Antonius en Sebastiaan is op 5 maart het oudste lid de heer Johannes Bosch overleden. Hij is jarenlang lid van dit gilde geweest en heeft nog meegewerkt aan de heroprichting vanuit „Weerbaarheid” in de jaren 1960. Een van de markantste figuren was hij als hij in costuum van het gilde de feesten meemaakte. Het gilde heeft hem op zijn laatste gang begeleid. Johan Bosch was Ouderling van dit gilde.

LOONOPZAND. Het gilde St. Ambrosius van 1784 heeft zijn geschiedenis prijs gegeven aan het publiek. Het bestuur heeft de opdracht gegeven aan de secretaris Toorians, Jongere Deken Vera en Deken Dankers om dit tot een goed einde te brengen.

Het is een werk op formaat A-4, in offset uitgegeven, van 104 pagina's waarin alle voornaamste gegevens voorkomen betreffende oprichting en het wel en wee van dit gilde tot op heden.

Zie ook het bericht elders in dit nummer. De leden hebben het werk dankbaar ontvangen en het zal een stuk geschiedenis vormen in het gildewezen van Loonopzand, want de twee andere gilden in het dorp zijn er herhaaldelijk in genoemd. Het Bestuur is dankbaar voor het verschijnen van dit boekwerk.

KAATSHEUVEL. Het gilde St. Jan won in Vlijmen de wisselbeker voor de tweede keer op een schietconcours te VLIJMEN. Hieraan namen deel St. Ambrosius Baardwijk, St. Ambrosius Haarsteeg, Crispijn Besoijen en St. Jan Kaatsheuvel. Totaal namen er 66 schutters aan deel. De uitslag was: 1 Kaatsheuvel, 2 Baardwijk, 3 Haarsteeg en 4 Besoijen. De beste persoonlijke prestaties waren: 1 T. v. Geel Kaatsheuvel, 2 B. v. Daalen Baardwijk, 3 P. Verschuren Besoijen, 4 J. Dapper en 5 F. Elshout, beiden Kaatsheuvel.

HAARSTEEG. Op 30 april werd op de baan van 't Kanon van St. Ambrosius Haarsteeg de wedstrijd gehouden om de schutterskoning van dat gilde. De hoofdman de heer M. Beekmans, die de titel moest verdedigen, kon de nieuwe

winnaar Frans Verhoeven de beker met het schild na de wedstrijd overhandigen.

De gedeelde tweede plaats werd voor M. Verhoeven en M. Beekmans.

VUGHT. St. Barbara en Sebastiaan hield op 22 april zijn jaarvergadering. Op deze vergadering prees de hoofdman, de heer Chappin, de heer Paul Krijnen als een ijverig secretaris die alles zo stipt vastlegde. De penningmeester was bezorgd wegens de stijgende kosten. Op 30 april bracht het gilde de vendelgroet op het gemeentehuis aan de autoriteiten b.g.v. de verjaardag van H.M. de Koningin. Op 1 mei ging het gilde ter bedevaart naar de Zoete Moeder van Den Bosch en op 21 mei vierde het zijn statiedag. Toon Beks werd dank gebracht voor de opleiding van jonge vendelliers en B. van Berkel gaat 's avonds weer mee oefenen.

Op 21 mei werd de koning al vroeg „uitgehaald” ten huize van de gouden gildebroeder Willem van der Steen. Dat was daar een gastvrij onthaal (uitgebakken spek).



50 jaar Willem v. d. Steen.

Gildeheer Pastoor v. d. Ven droeg later de H. Mis op en zegende een nieuw Barbara-beeldje gemaakt door Wies Grips. Jan Breukel schonk een Barbara-ikoon.

Zilveren jubilarissen waren hier: Toon Beks, Ad. v. d. Staak, Cees van Esch en Jan Kennis; zij kregen een geschenk en de dames bloemen. Willem van der Steen was 50 jaar bij het gilde; heel zijn familie was erbij vertegenwoor-

digd toen hij een zilveren schild kreeg aangeboden. De hoofdmans zei: „De Van der Steenen zijn echte gildemannen” toen hij feliciteerde. Mevr. v. d. Steen kreeg bloemen aangeboden.

Vaandel en trom werden verpacht en als nieuwe gildebroeders werden ingeschreven Toon Verhagen en Huub v. d. Bosch.

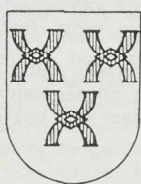
Wim van Hooff en Ans v. d. Bosch-van Dillen verzorgden het muzikale deel op deze waardige statiedag.

P.S.

GASSEL (Land van Cuijk) We nemen graag op dat het gilde van **St. Jan** te Gassel een bericht heeft ingezonden van het overlijden van zijn gildeheer Pastoor Gerardus C. de Smit die op 22 maart aldaar is overleden. De beide gilden waarmede de eenvoudige pastoor nauwe betrekkingen had waren bij zijn begrafenis aanwezig. Het was St. Jan Gassel en St. Antonius en Maria van LINDEN. De pastoor bediende n.l. beide parochies.

LOONOPZAND, 1 juni 1977.

deken-schrijver, Maasland.
Jan Toorians,



Nieuws uit Peelland

Koninklijk Zilver voor Gouden Jubilaris

MIDDELEEUWEN HERLEVEN TIJDENS BAKELS GILDEFEEST.

Zo luidde het Helmonds dagblad van 18 mei het gildefeest van Bakel in; het was een geslaagd feest en mij dunkt dat de Bakelaren wel eens gedacht hebben, het is maar goed dat wij het hebben moeten verplaatsen, want in Nijmegen was het weer bijzonder slecht.

Zaterdagavond kwamen de vier gilden uit het nabuurschap in stervorm Bakel binnen: St. Catharina Helmond, St. Antonius Abt Deurne, O.L. Vrouwe Gilde Aarle-Rixtel en St. Antonius en St. Sebastiaan Gemert. Voorafgegaan door het Sint-Willibrordusgilde uit Bakel, trok men eerst naar de woning van burgemeester Martijn om hem aan huis af te halen, dan trok men naar het feestterrein, waar de Kringvoorzitter Alphons Niessen de gildedagen opende, waarna aan het gemeentebestuur en het jubilerende gilde de vendelgroet werd gebracht. Dan trok men naar de zaal, waar het gilde gevestigd is. „Piet Horst,” en men mag wel zeggen: heel Bakel verscheen op de receptie voor de Gouden Jubilaris Marinus de Haan en de Zilveren Jubilaris Marius Slegers. Het liep zo uit dat de kastelein wel eens verzucht zal hebben waar moeten we ze laten. Burgemeester Martijn opende de receptie door in het kort het vele werk van Marinus de Haan te schetsen, wat hij voor Bakel, niet alleen voor het gilde maar voor de hele gemeenschap gedaan heeft, en hij was verheugd dat het H. M. de Koningin had behaagd aan Marinus de Zilveren onderscheiding uit te reiken verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Onder het spelen van het Wilhelmus spelde de Burgemeester de ontroerde Marinus zijn onderscheiding op en feliciteerde tevens zijn echtgenote en kinderen, die

alle in de zaal aanwezig waren. Eindelijk kreeg ook de Kringvoorzitter de gelegenheid om de Gouden Jubilaris namens de Kring te feliciteren en steeds werden hele groepen van de bevolking even doorgelaten.



Marinus de Haan, gouden jubilaris, gedecoreerd
Foto Persbureau Pierre van de Meulenhof

Zondagmorgen, onder stralend zomerweer, werd in de openlucht de H. Mis opgedragen op het trapveldje nabij de Zandse bossen, waar

vele belangstellenden de H. Mis bijwoonden. Daarna ging men naar de zeer goede koffietafel in Café Piet Horst.

Om kwart over twaalf verwelkomde Burgemeester en Wethouders van Bakel de vele aanwezige koningen en leden van Federatie- en Kringbestuur.

Om 1 uur stelde men op aan de Molenakkers om een rondgang door het dorp te gaan maken; er was maar een klacht: de optocht was veel te lang, ruim drie kilometer.

Op het kleine veldje kwam de massale opmars zeer goed tot zijn recht en werd evenals 's morgens aan het geestelijk gezag, nu de eed van trouw gebracht aan het wereldlijk gezag, welke door de burgemeester in ontvangst werd genomen begeleid door de Kringvoorzitter en de Hoofdman van het Gilde J. Swinkels; na de massale vendelgroet konden de wedstrijden een aanvang nemen.

Niet vergeten moeten wij de gecostumeerde voetbalwedstrijd tussen het Sint-Willibrordusgilde uit Bakel en Fanfare Musis sacrum.

Scheidsrechter was burgemeester G. Martijn en grensrechters de wethouders H. Swinkels en G. van Schijndel.

Het was een waardig en mooi slot van het zeer geslaagde gildefeest.

In Memoriam Willem Lomans



Bij de foto: de Hr. Lomans spreekt een dankwoord tijdens het 75-jarig bestaan van zijn gilde op 18 april 1970.

Op zondag 8 mei kwam door een noodlottig ongeval onze kringkapitein en hoofdman van het Sint-Lambertusgilde uit Someren om het leven.

Op de terugweg van een belangrijke voetbalwedstrijd (Willem was een trouwe supporter) werd de wagen, waarin Willem zat, in de flank aangereden.

Hij en de bestuurder, de 49-jarige heer Veltmans uit Stramproy, overleden kort na aankomst in het ziekenhuis.

Tijdens de druk bezochte begrafenis, memoreerde Kringvoorzitter de vele verdiensten van Willem voor zijn gilde en de Kring.

Ook wenste hij de weduwe en haar kinderen veel sterkte in de komende tijd toe.

Zijn plaats in deze wereld wordt door anderen ingenomen, maar de herinnering aan zijn werk zal ons altijd bijblijven.

Koningschieten St. Catharina Helmond

Op tweede pinksterdag werd bij het Sint-Catharinagilde koning geschoten. Om 11.30 uur was in de Sint-Lambertuskerk een gildemis, waarna de broeders naar de schutsbomen van het Sint-Anthoniusgilde uit Mierlo-Hout togen. In de Geeseldonck werd een gezellig uurje doorgebracht, waarna men naar de bomen ging.

Onder het toezien oók van gildebroeders uit Gemert (wij komen elk jaar, omdat er bij jullie altijd wel te lachen valt) en broeders uit Mierlo-Hout werd met het schieten begonnen.

Het duurde tot het 160ste schot voor dat de vogel spleet, en iedereen zei „ik wordt het, want ik ben aan de beurt.” Dat hoorden we 13 keer, voordat een welgemikt schot van de vendelier Jan Koolen verdere hoop de grond in boorde.

De nieuwe koning was bekend en hij koos Dinrij de Jong tot zijn koningin.

Oud-koning W. Drouwen dankte het gilde uit Mierlo-Hout voor de gastvrije ontvangst en liet deze dank vergezeld gaan van een gift voor hun gildekas.

Na de koning geïnstalleerd te hebben en ook voor het koningskruis geschoten te hebben trok het gilde naar het woonhuis van de oud-koning, waar aan de nieuwe koning de vendelgroet gebracht werd.

De oud-koning nodigde het gilde uit een uitsmijter te komen eten en een glaasje te komen drinken, wat uiteraard in dank aanvaard werd.

In Memoriam

Sint-Margarethagilde Aarle-Rixtel

Op 6 april is G. Swinkels in de gezegende leeftijd van 95 jaar van ons heengegaan. Hij was niet alleen onze oudste gildebroeder, hij had ook de meeste „dienstjaren” want Frits was erbij toen het gilde na de tweede wereldoorlog weer actief werd, zodat er een unieke situatie is ontstaan dat hij nl. op 65-jarige leeftijd lid werd van het gilde en dit ruim 30 jaar vol hield, waarvan vele jaren als penningmeester.

Op zaterdag 9 april is hij met gilde-eer naar zijn laatste rustplaats gebracht.

Moge hij met zijn vele eerder overleden gilden- en kaartvrienden rusten in vrede.

Op 26 april overleed geheel onverwacht op 55-jarige leeftijd onze gildebroeder **M. Althuiszen**.

Martien was ruim 16 jaar gildebroeder, sloeg zelden een vergadering of bijeenkomst over. Hij had voor iedereen aandacht en stond voor iedereen klaar als hij dacht dat hij iemand helpen kon.

Wij als gildebroeders maar vooral zijn vrouw en kinderen hebben veel te vroeg van hem afscheid moeten nemen.

Moge hij rusten in vrede.

Het bestuur van
Gilde „St. Margaretha”

18e-Eeuwse gebruiken in Deurne bij de Oude- en Jonge Schutterij of het Sint-Joris- en Sint-Antoniusgilde.

Opgezocht door Frans Martens, schrijver-deken Sint-Jorisgilde Deurne.

Nu we weer het seizoen ingaan van de gildedagen en de teerdagen van de verschillende gilden nog gaan komen, wil ik even stilstaan bij de verpachtingen van de benodigdheden voor deze teerdagen in de 18e eeuw in de gemeente Deurne. Om precies te zijn in de jaren 1742—1768, want van deze jaren hebben we stukken gevonden in het Streekarchief van de gemeente Deurne, door bemiddeling van Dhr. R. Jansen, archivaris. Deze pacht van het gildebier en andere benodigdheden werd gedaan ten overstaan van de „Drossaart en de Schepenen” en op voordracht van de „Deeken van de Schutterij,” „de Oude of de Jonge Schutterij.”

Enkele dagen vóór deze verpachting werd door de Dorpsomroeper het bericht voorgelezen dat er ingeschreven kon worden voor het te leveren „Schutsbier.” Dit gebeurde dan op de hoeken van de voornaamste straten zodat iedereen, brouwer of kastelein, op een eerlijke manier kon inschrijven. Wie voor het minste geld goed bier per ton kon leveren en de verdere conditiën nakwam, aan die persoon werd de opdracht gegeven, maar er moest wel „goet bier” worden geleverd, dit werd meerdere malen in de conditiën en voorwaarden vermeld. Het bier werd daarom ook vóór de teerdag gekeurd door de Deeken van de betreffende Schut, en mocht het niet goed zijn dan ging het niet door en moest de pachter op zijn kosten zorgen voor ander. Behalve het leveren van bier werd tegelijkertijd aangenomen het leveren van „Genever gesuykert per kan tien stuyvers.” Ook moest men zorgen voor „Goede Huysvesting met Ligt en Vuur” en tevens „Kannon, Glasen, Kaart en Krijd.”

Op dezelfde voorwaarden moest dan ook het Koningsbier geleverd worden en als er „Schietsen op de Vogel” was, moest men voor dezelfde aannemingssom zorgen voor twee Speellieden. Zonder koningschietsen één Speelman.

Dit staat niet in alle stukken die we hebben gevonden.

De meeste stukken werden getekend voor 4, 6 of 8 jaar, tussentijds te verbreken door de Deeken van de Schutterij zonder opgave van redenen.

Komen er op de teerdagen personen drinken die geen lid zijn van de Schutterij welke teert dan moeten zij betalen aan de Deeken.

Van de Oude Schutterij zijn de stukken gedateerd: 1742—1750—(2x)—1753—1764—1768. Het stuk van 1742 vermeldt Oude Schutterij van St. Jooris. Van de Jonge Schutterij zijn de stukken gedateerd: 1745—(2 maal) 1749 (2 maal) en 1766 (2 maal).

Hieronder volgen de originele teksten van omroepersbrief en conditiën van de aangehaalde stukken.

Tekst van de brief voor de omroeper van het dorp.

Men doet een ieder bij desen weten dat de Deeken van de Oude Schutterij alhier, op aanstaande Dingsdag sullende wesen den 10: Meij, des na de middags ten Twee uren ten Huijsen en Herberge van Francis van Hout, woonende alhier int Haageijnt, Publiccq en voor alle man sullen bestellen, het aanneemen van de voorsz: Oude Schutterij.

De geene daar toe genegenheit hebbende komen ten dage, uren en Plaatsse voorsz: aanhooren de Conditien en doen hun Profijt.

ACTUM DEURNE DEN 7: Meij 1768.

Segget voorts.

Conditien van de Bestedingen van De Oude Schutterij.

Deurne 10 Meij 1768.

Conditien en Voorwaarden waar op Hendrik Goossens en Dirk Lambers vande Mortel, Deeken, en Dirk vande Mortel Capiteijn, en Cornelis Corstiaans, Vaandrig van de Oude Schutterij alhier, Publiccq en voor alle Man aan den minst aanneemende sullen bestellen den Drank aan de Schutterij te leveren telkens als zullen Teeren: en dat in Voegen en Manieren navolgende.

Eerstelijk geschiet deze Besteedinge voor een Tijt van vier Jaren met twee Jaren wederzijts te mogen scheijden.

Den Aanneemer sal moeten leveren telkens goed Bier en goede Drank, twelk door de Deeken zal gefrobeerd worden.

Ook sal den Aanneemer het Koningsbier voor deselve Prijs op deselve Conditie moeten leveren.

(wordt vervolgd)